4.6. Dua ve Tevekkül

Dua, kulluğun özüdür. İnsan, kulluğunun gereği olarak daima dua etmelidir. Genellikle dua, henüz elimizde olmayan bir nimete ulaşmak veya içinde bulunduğumuz bir sıkıntıdan kurtulmak için yapılır. İnsan dua ile mevcut hâlinin değişmesini veya iyi hâlinin devamını ister.

"Kaderi ancak dua engeller. Ömrü ancak iyilikler artırır. Kul işlediği günahlar yüzünden rızkından mahrum olur."[92] *"Kime dua kapısı açılmışsa ona rahmet kapıları açılmış demektir. Allah'tan (cc) talep edilen (dünyevi) şeylerden O'nun en çok sevdiği, afiyettir. Dua, inen ve henüz inmemiş her çeşit musibet için faydalıdır. Kazayı/kaderi ancak dua geri çevirir. Öyleyse ey Allah'ın (cc) kulları, duaya sarılın."*[93] Görüldüğü gibi bu hadislerde duanın kadere tesir etmesini kulun iyilikleri istemesi ve kötülüklerden korunması manasında anlamak gerekir.

Görsel 7.15: İsteklerimizi dua yoluyla Allah'a iletiriz.

90. Hud suresi, 88. ayet.
91. Necm suresi, 39. ayet.
92. Hakim, Müstedrek, I, 394; İbnu Hibban, Sahih, No: 872.
93. Tirmizi, Daavât, 102; Hakim, Müstedrek, I, 670, 675; Müsned, V, 234.

Bir çeşit kader vardır ki onun gerçekleşmesi Allah (cc) tarafından kesin hükme bağlanmıştır. Bu hükmü verilen şeyin gerçekleşmesi kaçınılmazdır. Buna "kazâ-i mutlak" denir. Bir çeşit kader vardır ki onun gerçekleşmesi bazı sebeplere bağlanmıştır. Buna "kazâ-i muallak" denir. Yani sonucu bazı sebeplere bağlanmış kaza demektir. İşte dua ve sadaka bu kısımda fayda verir. Kul, neyin neye sebep yapıldığını bilmediği için sadaka, dua, tevbe, istiğfar, zikir, ibadet, taat gibi hayırlı sonuç verecek bütün sebeplere sarılmalıdır. Bunun muhakkak faydasını görecektir.

Her şey kaderimizde yazılmışsa o zaman duaya ne gerek var, diye düşünmek doğru değildir. Dua edebilmek büyük bir nimettir. Dua, kulluğumuzun gereğidir ve ilahi takdirin içindedir. Bir kulun farklı sebeplerle duadan ve kulluktan uzaklaşması neticesinde bu nimetin alınması da ilahi takdirin içindedir.

Görsel 7.16: "Tevekkeltü alallah" hattı. "Allah'a (cc) tevekkül ettim, O'na dayandım ve O'na güvendim." demektir..

Dua dendiğinde genelde bazı kalıplaşmış ifadelerle Allah'tan (cc) bazı şeyleri istemek anlaşılmaktadır. Oysa bu istekler, duanın sözle yapılan kısmıdır. Duanın bir de fiili dua diyebileceğimiz boyutu vardır. Fiili dua; insanın sözlü olarak Allah'tan (cc) istediği şey için çalışması, çabalaması ve Allah'ın (cc) koyduğu kanunlara uyması demektir. Sınavda başarılı olmak isteyen öğrencinin çok çalışması bol ürün elde etmek isteyen çiftçinin toprağı sürmesi, gübrelemesi, sulaması gibi işler fiili duaya örnek olarak verilebilir.

Tevekkül kelime olarak güvenmek, dayanmak, bir işi başkasını vekil tutarak ona havale etmek gibi anlamlara sahiptir. Kavram olarak yapılması gereken her şeyi yaptıktan sonra Allah'a (cc) dayanıp güvenmek, sonucunu Allah'a (cc) bırakmak anlamında kullanılmaktadır.

Tevekkül, kadere imanın tabii sonucudur. Tevekkül; Allah'a (cc) dayanıp güvenmek, çalışıp çabalarken Allah'ı (cc) daima yanımızda bilmek ve işlerin sonucunu Allah'a (cc) bırakmak, sonuçtan da endişe etmemek anlamına gelir. Tevekkül tembellik, miskinlik olarak yorumlanamaz.

Tevekkül elinden geleni yaptıktan sonra insanın sonucu Allah'tan (cc) beklemektir. Tevekkül Allah'ın (cc) takdiri ne olursa olsun "iç huzuru, mutmain olma, razı olma ahlakı"dır. Sonucu yalnız Allah'tan (cc) bekleme halidir.

Mümin, yaptığı ve yapacağı işlerde Allah'a (cc) güvenir. Bu güven onu kötü şeyler yapmaktan alıkoyar. Zor anlarında da ona ümit aşılar. İnanan bir kişi, her işinde Allah'ın (cc) rızasını gözeterek dürüst davranır. Elinden geleni yapar, kendisi için hayırlı olmasını ümit eder, sonucunu Allah'tan (cc) bekler.

Görsel 7.17: Tevekkül, gereken çabayı gösterdikten sonra Allah'a güvenip dayanarak sonucu O'ndan beklemektir.